

OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO ZA ROK 2023 - WYBRANE DANE ALTERNATYWA TEKSTOWA

Sytuacja demograficzna

Spada liczba urodzeń

W województwie małopolskim w 2023 roku mieszkało 3 429 632 osób. Zarejestrowano 28,3 tys. urodzeń żywych – o ok. 2,8 tys. urodzeń mniej niż rok wcześniej czyli o 8,9% mniej. Wartość współczynnika urodzeń na 1 tys. ludności wyniosła 8,3. Współczynnik przyrostu naturalnego (w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców) w 2023 r. wyniósł – minus 1,3 (w 2022 r. minus 1,4), w porównaniu do współczynnika dla Polski – minus 3,6.

Przybywa seniorów

W 2023 roku województwo małopolskie zamieszkiwało 830 509 osób powyżej 60 roku życia, o 11 tys. osób więcej niż w 2022 roku.

Wykresy pierścieniowe przedstawiają:

- odsetek osób powyżej 60 roku życia w ludności Małopolski, który wynosił w 2023 roku 24,2%;
- wskaźnik podwójnego starzenia (czyli udział osób powyżej 80. roku życia w grupie osób powyżej 60. roku życia), który wynosił w Małopolsce w 2023 roku 17,5%.

Profil klienta pomocy społecznej

Spada liczba klientów pomocy społecznej

W 2023 roku w województwie małopolskim pomocą społeczną objęto 102,6 tys. osób. W porównaniu z poprzednim rokiem było mniej osób korzystających z systemu pomocy społecznej o prawie 6,9 tys. osób.

Ubywa z systemu rodzin z dziećmi

Ze wsparcia z systemu pomocy społecznej skorzystało prawie 15,6 tys. rodzin z dziećmi, o niemal 1 tys. rodzin mniej niż rok wcześniej.

Udział osób objętych pomocą społeczną w liczbie mieszkańców

Wykres pierścieniowy przedstawia odsetek Małopolan objętych pomocą społeczną, który wynosił w 2023 roku 3%.

Główne przyczyny udzielania pomocy społecznej

Wykres słupkowy przedstawia odsetek klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z danej przyczyny w ogólnej liczbie klientów (liczba osób w rodzinach świadczeniobiorców). I tak:

- długotrwała lub ciężka choroba – 51,2%;
- ubóstwo – 49,3%;
- niepełnosprawność – 35,3%;
- ochrona macierzyństwa – 30,4%;
- bezrobocie – 29,3%;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 18,1%.

Udział korzystających z pomocy społecznej w ludności powiatów (średnie z gmin):

Mapa przedstawia odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ludności powiatów Małopolski w 2023 roku oraz różnicę pomiędzy rokiem 2023 i 2022 w tym odsetku (w punktach procentowych). Średnio w Małopolsce – 3% (spadek o 0,2 punktu procentowego), a w Polsce – 3,5% (spadek o 0,1 punktu procentowego).

Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ludności powiatów w 2023 roku (w punktach procentowych):

- bocheński – 2,6%, o 0,43 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku;
- brzeski – 3,5%, o 0,01 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku;
- chrzanowski – 3,4%, o 0,18 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku;
- dąbrowski – 5,7%, o 0,35 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku;
- gorlicki – 6,5%, o 0,45 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku;

- krakowski – 1,7%, o 0,07 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku;
- limanowski – 5,8%, o 0,41 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku;
- Kraków – 2%, o 0,15 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku;
- Nowy Sącz – 3,4%, o 0,12 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku;
- Tarnów – 3,5%, o 0,12 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku;
- miechowski – 2,9%, o 0,41 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku;
- myślenicki – 2,5%, o 0,18 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku;
- nowosądecki – 5,7%, o 0,36 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku;
- nowotarski – 2,4%, o 0,10 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku;
- olkuski – 2,7%, podobnie jak w 2022 roku;
- oświęcimski – 2,2%, o 0,13 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku;
- proszowicki – 3,7%, o 0,62 punktu procentowego więcej niż w 2022 roku;
- suski – 3,9%, o 0,27 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku;
- tarnowski – 3,7%, o 0,13 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku;
- tatrzański – 2,6%, o 0,44 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku;
- wadowicki – 2,4%, o 0,16 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku;
- wielicki – 1,8%, o 0,22 punktu procentowego mniej niż w 2022 roku.

Zasoby pomocy i integracji społecznej

Zmiany w zasobach:

Wykres słupkowy przedstawia zmiany w zasobach pomocy społecznej i jej otoczenia w Małopolsce pomiędzy rokiem 2012 i 2023. Zasoby dotyczą sektora publicznego:

- w 2012 roku było: 122 placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (PWD), 60 mieszkań chronionych, 10 klubów samopomocy, 74 środowiskowe domy samopomocy (ŚDS), 65 warsztatów terapii zajęciowej (WTZ), 7 dziennych domów pomocy dla seniorów (DDP), 12 klub integracji społecznej (KIS), 6 zakładów aktywności zawodowej (ZAZ) i 5 centrów integracji społecznej (CIS);
- w 2023 roku było: 224 placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (PWD), 143 mieszkania treningowe i wspomagane, 91 klubów samopomocy, 85 środowiskowych domów samopomocy (ŚDS), 68 warsztatów terapii zajęciowej (WTZ), 43 dzienne domy

pomocy dla seniorów (PWD), 31 klubów integracji społecznej (KIS), 13 zakładów aktywności zawodowej (ZAZ) i 12 centrów integracji społecznej (CIS).

Środki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (RPO WM 2014-2020) zakontraktowano na:

- 56 nowych oraz 8 wspartych placówek zapewniających seniorom dzienną opiekę i aktywizację;
- 21 nowych oraz 5 wspartych centrów wsparcia opiekunów rodzinnych osób niesamodzielnych;
- 238 nowych oraz 37 wspartych placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (PWD);
- 3 nowe oraz 5 wspartych ośrodków interwencji kryzysowej (OIK).

Nakłady finansowe

Nakłady na pomoc społeczną i inne obszary polityki społecznej w 2023 roku wyniosły łącznie ponad 3,67 mld zł, w tym w gminach niemal 3,09 mld zł, a w powiatach ponad 589,2 mln zł.

Przeciętny miesięczny koszt utrzymania jednego miejsca w 2023 roku wyniósł:

- w domu pomocy społecznej (DPS) – 6 220 zł;
- w dziennym domu pomocy dla seniorów (DDP) – 1 671 zł;
- w placówce wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (PWD) – 453 zł.

Stale zwiększają się koszty zadań realizowanych przez gminy, największy wzrost – odpłatność za pobyt mieszkańców w DPS.

Wykres słupkowy przedstawia łączne wydatki na realizację świadczeń z pomocy społecznej w roku 2023 w małopolskich gminach:

- odpłatność gmin za pobyt mieszkańców w DPS – 305,2 mln zł;
- zasiłki stałe – 74,2 mln zł;
- zasiłki celowe i w naturze – 74,2 mln zł;
- usługi opiekuńcze (gminne) – 53,1 mln zł;
- zasiłki okresowe – 42,5 mln zł;
- posiłek – 28,3 mln zł;
- schronienie – 14 mln zł;
- zasiłki celowe - zdarzenia losowe – 1,3 mln zł.

Kadra pomocy i integracji społecznej

Diagramy przedstawiają liczebność kadry pomocy i integracji społecznej w 2023 roku.

Diagram pierwszy:

- Ośrodki pomocy społecznej (OPS) i Centra usług społecznych (CUS):
  - 4 678 pracowników, w tym 3 454 osób realizujących zadania pomocy społecznej;
  - pracownicy w wieku 56 i więcej lat stanowili 11,4% wszystkich zatrudnionych;
  - 283 asystentów rodziny;
  - 1 618 pracowników socjalnych;
  - średnio na jednego pracownika socjalnego przypadało w Małopolsce: 2 120 mieszkańców oraz 26 rodzin liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.
- Powiatowe centra pomocy rodzinie (PCPR):
  - 533 pracowników, w tym 357 osób realizujących zadania pomocy społecznej;
  - pracownicy w wieku 56 i więcej lat stanowili 11,4% wszystkich zatrudnionych;
  - 103 koordynatorów pieczy zastępczej;
  - 58 pracowników socjalnych.

Diagram drugi:

- ośrodki interwencji kryzysowej (OIK) – 142 pracowników;
- placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (PWD) – 513 pracowników;
- placówki opiekuńczo wychowawcze (POW) – 848 pracowników;
- ośrodki adopcyjne (OA) – 37 pracowników;
- domy pomocy społecznej (DPS) – 6 069 pracowników;
- dzienne domy pomocy dla seniorów (DDP) – 301 pracowników;
- kluby samopomocy – 138 pracowników;
- środowiskowe domy samopomocy (ŚDS) – 953 pracowników;
- warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) – 928 pracowników;
- centra integracji społecznej (CIS) – 65 pracowników;
- kluby integracji społecznej (KIS) – 142 pracowników;
- schroniska dla bezdomnych – 50 pracowników.